

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravištvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 12. velikega srpana 1911.

Št. 41.

Rokodelska razstava v Celovcu.

Po Celovcu plapolajo na javnih prostorih frankfurtarice in po Metnitzovi maniri oznanjajo »deželno« rokodelsko razstavo v Celovcu. Prostor za razstavo je primeroma velik in, če izvzamemo frankfurtarske cunjice, ki ne spadajo k »deželni« razstavi, okusno okrašen. Poleg paviljonov, v katerih so razstavljene reči, je vsaj ravnolično začasno prirejenih gostilniških kolib, kojih večje imajo svoje godbe, in raznih bud in komedij, ki nimajo drugega namena in pomena, kakor da revnim slojem pobirajo zadnje novce iz žepa. Vsaka taka bud ima svoje lajne, ki delajo tak hrup, da bi si človek najraje ušesa mašil.

V resnici je ta oddelek, imenovan »Volksfest«, za ljudstvo bolj vabljev kakor razstava sama. Služkinje, otroci, delavci itd. zapravljajo tam denar za zelo dvomljivo veselje. Godbe igrajo tudi takorekoč do belega dne brez — licence. Da morala v poznih urah ponoči v okolišu razstave ni ravno na visoki stopinji, je javna tajnost po Celovcu, in resnejši ljudje zmajujejo z glavami.

Obisk razstave je bolj pičel, in nekateri podjetniki, ki so razstavi preveč zaupali in riskirali precejšnje svote, že s strahom zmajujejo z glavo.

Razstava sama ni kaj posebnega, vsaj za tistega ne, ki je videl razstave po drugih mestih. Kar je imenitnejšega, kakor razni železni stroji, ni deželni izdelek, vsaj najboljše ne, ampak iz Nižjeavstrijskega in Češkega, kakor Mayfarthovi poljedelski stroji, Ježekovi, vendar imajo pa tudi nekateri domačini lepe reči, četudi niso bile vse na Koroškem izdelane, kakor znana tyrdka

Proschova, Valentin Wiegele (Slovenec) iz Št. Lenarta pri sedmih studencih itd.

Zelo fine reči so razstavili mizarji, vendar pa tudi ti izdelki niso bili narejeni vsi na Koroškem, ampak so nekatere naročili z Dunaja itd., oziroma so dobili od tam delavce, da so naredili zares fine reči za »koroško deželno« razstavo. V tem oddelku nahajamo precej močno zastopane Slovence z dežele.

Oltarji so razstavljene trije od treh mojstrov, Zernattov, gotično, bolj mizarско delo, zelo fin Slamov baročni oltar in najlepši Progarjev oltar sv. Alojzija. Progar ima več reči razstavljenih, ki bodo pri poznavalcih umetnosti vzbujali precej zanimanja.

Krojaška in čevljarska dela, ki so seveda tudi zastopana po slovenskih mojstrih, bodo zanimala le bolj strokovnjake. Pač pa bo zelo zanimala ura, ki jo je razstavil slovenski urar g. A. Lečnik iz Borovelj, krasno delo, ki priča o velikih zmoglostih gospoda mojstra v svoji stroki.

Zanimiv je oddelek, kjer so razstavljena dela slepcev; dva slepa mladeniča in tri slepe deklice v dotičnem oddelku izdelujejo ščeti, nogavice itd., da ljudje vidijo, česa vsega se ti reveži ne naučijo, da se morejo preživiti.

Izmed razstavljenih reči raznih obrtnih šol so najzanimivejše obleke, ki so jih izdelale učenke ženske obrtne šole v Celovcu (Frauenerwerbschule), ki dajejo šoli najlepše spričevalo.

Marsikaj bi se dalo o razstavi še napisati, pa bi čitateljev ne utegnili zanimati. Zanimivo je le dejstvo, da »Freie Stimmen« po ovinkih same priznavajo, da razstava, kakor so jo uprizorile nemškonacionalne glave, ne odgovarja svojem namenu. Poudarjali smo namreč, da bi razstava imela pomen v prvi vrsti le za jug, na katerega se pa ni ozirala. »Freie Stimmen« namreč priznavajo, da velikovškega nemškutarja Pin-

teritscha modrotiski (Blaudruck) nimajo na Koroškem odjemalcev izvzemši celovške tvrdke Maurerjevi sinovi, ampak gredo njegovi izdelki na Štajersko, predvsem pa na Kranjsko in Primorsko, torej na jug med Slovence. Je že enkrat tako, da je življenje drugačno, kakor si ga mislijo razni nemškonacionalni hujskači in sovražniki Slovencev; marsikateri nemškonacionalni trgovec bi moral zapreti svojo trgovino, če bi ne zahajali k njemu tudi sicer tako omalovaževani in zaničevani Slovenci.

Ravno zato še enkrat, in sicer v prilog revnega rokodelskega stanu obžalujemo, da so nemškonacionalni bogataši krstili celovško razstavo kot nemško razstavo in da so ji dali izključno nemško lice, kljub temu, da je razstavilo svoje in sicer ne najslabše izdelke na razstavi tudi mnogo Slovencev; obžalujemo, da so priredili razstavo le za Nemce, da so Slovence namenoma prezrli in jih celo žalili. Žal, da se bo to maščevalo tudi nad obrtniki samimi, ki so se z velikimi stroški udeležili razstave, končno pa bodo nekateri imeli od nje le naravnost velikanško škodo.

Nemški nacionalci so pač ravnotako brezvestni, kakor so ošabni in Slovencem nasprotni. Toda vse to se bo na njih samih še kruto maščevalo in prišel bo še dan kesa, toda prepozno!

Katoliški shod jugoslovanske mladine — odgođen.

Ker je na katoliškem shodu jugoslovanske mladine z ozirom na nove slučaje kolere vsled odločbe kranjske deželne vlade onemogočena udeležba iz južnih krajev, posebno iz Primorja, Bosne, Hercegovine in Dalmacije, ker je s tem že sedaj onemogočena udeležba bratov Hrvatov in primorskih Slovencev in ker je nevarnost, da bi bil, ako se

Podlistek.

Stari Kovačin.

Vaška zgodba. Spisal R. B.

Stari Kovačin je bil čuden mož na cellem dolgem potu življenjskega romanja, kolikor sem mogel od njega samega poizvedeti.

Včasih je čepel doma po cele dneve in se ni zmenil za ves svet. V svoji sobi je bil, kjer je krpal črevlje ali obleko, kakor je že naneslo; ali pa je sedel pred hišo na solncu in opravljal isto delo, ne meneč se za mimoside.

Nekoč sem ga jaz dobil tako: Pozdravil sem ga, a ni mi odgovoril, niti glave ni dvignil.

»Dobro srečo, Bog daj, oče!« sem nato skoraj zavpil.

On je pogledal pokoncu, a čisto v nasprotno stran, češ odkod je prišel neki glas? Končno me je dobil njegov pogled; stal sem mirno v primerni dalji od njega, a gledal me je samo par trenutkov in zopet začel delo, ne da bi bil kaj rekel.

Pristopil sem k njemu: »Oče!«

Zdaj, končno mi je res dal odgovor. »Bog daj! Se mi je zdelo, da nekaj slišim, pa nisem mogel vedeti, kaj naj bo to. Pogledal sem, pa kaj, ko je vid tako slab kot sluh in pa še slabši.«

»Kaj pa delate?« sem mu zarjunal na uho.

»Staro ropotijo šivam. Par »škrpetov« moram zaflikati, pa ene hlače ...«

»Ste vseh del mojster, oča ...«

»He-he! In pa vseh uboštev gospodar.« Tu se je spomnil, da ga sapa nadleguje. Ta njegova sapa, zvesta spremljevalka starih ljudi, pa je imela to navado, da ga je nadlegovala le tedaj, kadar ga je kdo videl, drugače ne. Kadar je bil sam doma, sta si bila najboljša prijatelja, drug drugega sta pustila na miru. Zato je bil v naglici pozabil na njo, ko sem ga jaz pozdravil, a je potem krepkeje zasopel in sicer tako, kot je bila njegova navada, da je žvižgal skozi ustnice. »Vsega ubošstva gospodar,« je rekel in zasopel in zažvižgal, »ti ne veš ...«

Bil je pripravljen, potožiti in razodeti vse reve in nadloge, toda, nisem hotel tega, izvedel bi bil rad kaj drugega. »Slišite, oče! Kje pa ste se učili vsa ta dela?«

»Povsod in nikjer. Nekaj tu, nekaj tam, drugo pa sam. Kaj meniš: črevljarski sem, krojač, zidar in godec po vrhu. Tudi za kmeta bi bil, pa nimam »grunta«; bajta je pa bajta, zato sem ostal dninar. Hej, kje so tisti časi! Vse sem znal in vse naredil. Pa močan sem bil in marsikateri krajecar sem zaslužil, čeravno me je moja Katra nazaj devala, češ, kaj boš ti, saj ne zmoredš veliko ...«

»Ni vas imela rada?«

»Kaj še! Pa vedel sem, da bo tako. Pri poroki sva bila in nato je bila »vohet« in kaj misliš: jaz sem bil žalosten. Vedel sem: nič dobrega ne pomeni to. In res, za teden

dni sva se sprla in od tistega časa me ne more trpeti. Vedno mi je bila nasprotna. Še hčer je našuntala zoper mene; edino hčer, ki je edin otrok moj. In zdaj, ko se je hči omožila, sta obe zagospodarili nad mladim in sovraži me še on, huje kot vsi, in otroci njegovi se mi spakujejo.«

Tako mi je pripovedoval, a ne z glasom glušca, le tu pa tam je pretrgal govor z žvižganjem, da je tembolj poglobil svojo nadložnost.

»Saj ni tako hudo, oče, kot si jemljete k srcu. Samo mislite si, da vas sovražijo in sebi delate težke ure.«

»Je res, je! Da bi tako ne bilo! Ne more me videti in jed mi zavida. Kamor grem, povsod sem mu na poti. Hej, da bi bil tako mlad, kot sem bil, in da bi ne bil moj zet, pokazati bi mu hotel. Škoda, da sem nanj zapisal posestvo, žal mi je. Ali bi se ne dalo kaj spremeniti?«

»Ne, očka, spremeniti se zdaj ne da nič več. Kar je zapisano pri gosposki, to drži, kar pa ni zapisano, ne velja nič.«

Ni mi bilo treba vpiti, razumel je vseeno.

»Tako? Seveda, ti veš; učen si ... Tožil bi ga, ker grdo dela z mano, a ne maram mu delati sitnosti. Bajta je pa njegova in kar je zraven ...«

Še pogledal me ni, vzel je svojo ropotijo in palico in brez pozdrava odšel v bajto. Stal sem še par trenutkov na mestu in gledal za njim: težko je šel in upognjeno

v Ljubljani in njeni okolici pojavi le en slučaj kolere, sploh cel shod prepovedan, je sklenil osrednji pripravljalni odbor za katoliški shod jugoslovanske mladine, da se vladnim odredbam ukloni ter shod za letos opusti. Shod se bo vršil prihodnje leto. Odbor se je proglasil za permanentnega in prosi vse krajevne odbore in odbore naših društev, naj nadaljujejo z organizacijo sestanka.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1911.

DR. LOVRO POGAČNIK,
kot predsednik pripravljalnega odbora.

Dnevne novice in dopisi.

Konfiskacija »Mira«. Državni pravdnik je zaplenil 37. številko »Mira« zaradi prav nedolžne, pa popolnoma resnične notice, naslovljene na c. kr. orožniško zapovedništvo, ki je dobesedno izšla tudi v »Korošču«. Na našo pritožbo je sodišče konfiskacijo potrdilo. Če se v Hohenburgerjevi eri o raznih c. kr. nerednostih ne sme pisati po časnikih, bomo znali tudi potom parlamenta poskrbeti, da bo svet izvedel podrobnosti o avstrijski Turčiji.

Romarski vlak na sv. Višarje. Dne 2. septembra t. l. priredi »Slov. kršč.-socialna zveza« romarski vlak na sv. Višarje. Vlak vozi ob 10. uri 2 min. dopoldne iz postaje Sinčaves in pride ob 2. uri 31 m. popoldne v Žabnice. Drugi dan 3. septembra se vrne iz Žabnic ob 2. uri popoldne in pride ob 6. uri 10 minut zvečer v Sinčovas. Cena za osebo 5 K 50 h tja in nazaj. Za hrano skrbijo romarice same. Do 21. avgusta se morajo vse zglasiti.

Kardinal Gruscha umrl. V soboto, dne 5. t. m., je umrl na Kranichbergu dunajski kardinal knez in nadškof dr. Ant. Gruscha, star 91 let. Gruscha je bil rojen 3. listopada 1820 kot sin revnega dunajskega rokodelca. Z marljivostjo in nadarjenostjo pa se je povzpел do bogoslovnega profesorja na dunajski visoki šoli in titularnega škofa. L. 1890 je postal knez in nadškof dunajski in eno leto pozneje je bil od papeža Leona XIII. imenovan za kardinala. Gruscha je bil vzoren duhovnik in je slovel kot pridigar. Ob dunajskem puntu leta 1848 je kot navaden duhovnik moral veliko prestati. Neprehoma so ga klicali k umirajočim ranjenecem. V njegovo sobo so priletele tri kroglice iz puške in mu odnesle nekaj las. Na ulici se je tik pred njim razletela bomba, pa ga ni zadela. Nevenljive zasluge si je pridobil Gruscha z organizacijo katoliških rokodelskih pomočnikov, ki ji je ostal posebno naklonjen do poslednjega svojega diha. Naslednik rajnega kneza nadškofa je nadškof dr. Nagl, bivši tržaški škof, ki je bil pokli-

can na Dunaj za pomožnega škofa z določbo nasledstva. Dr. Nagl sta izrazila ob smrti kardinala Grusche svoje sožalje papež in avstrijski cesar. Truplo rajnega kardinala so prepeljali na Dunaj in je tam v sredo popoldne slovesno pokopali.

Kako sodi ljudstvo o razstavi v Celovcu. Pošten, pristen Podjunčan je hodil po opravkih v Celovcu ter nam pripovedoval: V vlaku sem slišal, kako so se ljudje pogovarjali o neki deželni rokodelski razstavi v Celovcu. Nisem si pod tem dosti kaj obetal od naših koroških »fortšritlarjev«, ki imajo pač zmisel za vse norčije, samo za delo, resno in pošteno delo, za pravi ljudski gospodarski zdravi napredek ne. In res! Komaj šele stopim iz kolodvora, že vihrata tam dve zastavi, pa ne mislite, da deželni — ker je »deželna« razstava — ampak dve frankfurtarici — take, kakršnim mi doma med sabo pravimo »Bismarkove gate«. — Tam se že pričinja laž, da bi tuje ljudje menili, da so tukaj sami Nemci. Ker sem še ravno nekaj časa imel po svojih storjenih opravkih, sem si mislil, malo pa le pogledati, da mi bo vsaj manj dolg čas. Ko pridem tja do tistih plank, pa že precej prej, se je slišal tak grozen dirindaj, da so se mi zasmilile stranke, ki stanujejo okrog te »srečne ograje«. Pravi ajdovski vrisk in krik, ki ne prija mojim ušesom! O deset, stokrat ljubši mi je mukanje mojih kravic in voličev doma, nego ta polom. Sešla sva se tukaj z znancom, ki je trdil isto ter me še opozoril na številne črne-rdeče-žolte zastave, ki zavzemajo najodličnejša mesta in vise na najdaljših drogih. Tukaj — sva rekla — pa za Slovence ni prostora, ter se obrnila. Na lažljivo vabo »deželna razstava« se ne usedeva, ko vidi smer uravnave. Spregledala pa sva tudi resničnost besedi naših narodnih voditeljev, ki so že večkrat zatrjevali, da se pravi na Koroškem »deželno« toliko, kot »nemško-nacionalno«. Nisva nikdar temu prav verjela, dokler se sedaj nisva sama prepričala. Ozdravljena pa sva za vedno!

C. kr. okrajno sodišče v Pliberku izdaja strankam samonemška vabila, tako da morajo te letati od Poncija do Pilata, preden da izvejo, kaj stoji v čudnem pisanju naše »gospoške«, ki ima sicer dolžnost varovati postave, a jih sama noče spoštovati. — Gospôda, postojte malo in premišlujte, kam plavamo! — Pravico ljub.

Uradnik c. kr. davčnega urada v Pliberku je raztrosil baje po Pliberku lažljivo govorico, da je prišel župan zavedne slovenske občine Št. Danijel nad Pliberkom, odločni slovenski narodnjak g. Miha Kumprič, nekaj dni pred glavno volitvijo v davkarijo v — cokljah, brez suknje in s predpasnikom

ter da je tamkaj prav nedostojno pljuval po tleh. — Seveda je to popolnoma iz trte zvito. Neverjetno je, da se upajo c. kr. uradniki razširjati take laži o naših ljudeh! Treba bo vzeti v roke brezovo ter enkrat pošteno pomesti, vzeti težko sekiro ter začeti sekati, kajti drugače bodo zrastle nemška drevesa do nebes. — Slovenski kmet.

Prevalje. (C. kr. deželno orožniško poveljništvo) je naš, skoraj popolnoma slovenski kraj razveselilo z orožnikom, ki je trd Nemec ter ne zna nobene besedice slovensko. Enkrat za vselej pove-mo, da so tisti časi, hvala Bogu, že precej daleč za nami, ko so nas mislili uganjati z nemškimi orožniki. Odločno zahtevamo, da se dotičnega orožnika čimprej prestavi kam drugam. — Tudi v tem slučaju se kaže zloglasni nemškonacionalni zistem!

Kolera. Čimdalje tem bližje prihaja kolera, ki so jo na avstrijski jug zanesli Lahi. Med Lahi kolera že dalje časa razsaja, toda laška država je hotela to javnosti prikriti, namesto da bi bila z vso odločnostjo skušala to nalezljivo bolezen zatreti. »Edinost« poroča z dne 8. t. m. zopet o peterih novih slučajih kolere sledeče: Včeraj zvečer je sanitetni oddelek tukajšnjega namestništva izdal sledeči komuniké: Od 5. avgusta zjutraj do 6. avgusta zvečer je bilo v Trstu bakteriološko ugotovljenih pet novih slučajev kolere. Isti so: 1. Andrej Bjeker, 57 let stari posestnik, stanujoč pri Sv. M. Magdaleni zg. št. 351, ki je zbolel 2. t. m. in je bil 3. t. m. izoliran v Magdalenski bolnišnici; 2. Marcela Lipoš, stara 12 let, stanujoča v Salita di Greta št. 24, ki je zbolela dne 4. t. m. in je bila naslednjega dne izolirana v Magdalenski bolnišnici; 3. Pavla Knego, dekla v kavarni, stanujoča v ulici Felice Venezian št. 18, ki je zbolela dne 5. t. m. in je bila dne 6. t. m. internirana; 4. Virgilij Orlando, 11 let stari kotlarjev sin, stanujoč v Kjadinu sv. Alojz št. 573, ki je zbolel dne 5. t. m., oba internirana v tukajšnji bolnišnici za kužne bolezni. Glede deklice Pavle Knego je še pripomniti, da je bila ista zaposlena v kavarni »Moca« na nabrežju Sanitá. Kavarna je bila nekoliko časa zaprta in potem natančno desinficirana. Dečka Orlando sta se nalezla bolezni bržkone s tem, da sta pojedla veliko sadja, kupljenega na Ponterosu. — Kakor znano, je v Bertokih zbolela na kolero 62letna kmetica Antonija Kuret, ki je bila na posetu pri družini Slamičevi v Rocolu. Zdravniška oblast je dala stražiti okuženo hišo po žandarmeriji. Preiskava dejektiv tam stanujočega 19letnega Jakoba Kozlan je dognala, da je isti nositelj vibrijonov. Z dovoljenjem pomorske oblasti so bili Antonija Kuret, njen soprog in Kozlan izolirani v pomorskem lazaretu. Kakor smo že poročali, je na parniku »Adelsberg«

telo je imel, na obrazu pa je bil nek izraz premetenosti, ki se je starim potezam čela in lic kaj malo podal... Nisem mogel razumeti starca, zakaj čudno se mi je zdelo, star človek, tik groba in zloben, čemu? — ker vedel sem: ne to in ne ono, kar mi je pripovedoval, ni bilo res. Bilo je vse izmišljeno ali morda namišljeno, ker se dobe ljudje, ki si ne morejo misliti slučaja, da bi zet tasta ne sovražil in napravijo sovraštvo sami z neumnimi govoricami. brez vsake podlage, kar onega še bolj potrjuje v svojem namišljenem sklepu.

I.

Tak je moral biti tudi stari Kovačin. Sicer sam nekoliko premeteno zloben je slišal vedno od ljudi in videl slučaje, kako grdo se v marsikateri družini med seboj sovražijo. Žena moža radi kake vraže; zet tasta, ker je že tako in nič drugače, in to ga je spremljalo skozi življenje, tista vkoreninjena misel: tudi z mano je tako kot z drugimi. Žalosten sem bil na »vohceti«, zato: žena me sovraži, in bil je prepričan o tem ter je lahko sam dal povoda za to. Zet je prišel k hiši in on je tast, zet pa tasta sovraži, tako se govori, zato: zet me gotovo sovraži.

In od dne do dne je bil bolj prepričan. Zato je začel sovražiti tudi on. K temu so mu služile vse njegove slabosti in ljudje so ga potrjevali v vsem. Nosili so mu na uho vse najmanjše, izmišljene in neizmišljene stvari. On pa jih je povečal v svoji duši in

jih pripovedoval ljudem, tako obširne, da ti svojih spak niso več spoznali.

Le včasih se je zgodilo, da je dvomil nad samim seboj in ob takih prilikah je vzel palico, zažvižgal in se podal na pot.

»Bog daj, Kovačin!«

»Bog daj!«

»Kako gre, kako?«

»He, tako, no.«

»Ali je res: mladi da vas kar trpeti ne more? Govorilo se je, da vas povsod opravlja.«

»Hm; menda bo že res...«

Tako so ga ustavljali ljudje in se z njim pogovarjali. Ko je prišel na nasprotni konec vasi, je bil prepričan, da je njegov zet najslabši človek na svetu.

Zato je delal proti njemu.

Nekega dne sem ga srečal na klancu.

Oprl se je na palico, zasopel in mi pomignil z roko, da naj se ustavim; ima mi nekaj povedati.

Ustavil sem se in ga pogledal.

»Navil mu bom uro, navil, zetu!«

Zasmejal sem se mu. »Kaj pa, navili jo bode?«

»Gozdno parcelo mu vzamem.«

Zdaj sem videl, da misli resno. »Kako to, saj je nemogoče!«

»Ti si rekel, da je mogoče.«

»Jaz? Kedaj?«

»Kar je pri gosposki zapisanega, to velja?«

»To sem dejal.«

»Kar ni zapisanega, ne velja nič?«

»Tudi to sem dejal.«

»Gozdne parcele ni zaznamovane. To rej ne velja; parcela je tedaj moja.«

»Ni mogoče. Kdo vam je povedal?«

»Dal sem pregledati listine. Notri je vse pisano: bajto sem mu dal, sadni vrt, njivice za plotom in senožet nad skalami; gozda ni notri.«

»Pisano je vendar: dajam mu kočo, z vsem... itd.«

»To je pisano; tudi sem mu hotel dati vse, a pri zapisovanju parcel se je zgodila pomota: niso zapisali — in kar ni zapisano, ne velja.«

Bil sem pobit in on se je smejal. »Kaj mislite zdaj; pravzaprav pa: parcela tiče njemu...«

»Meni tiče. Ni zapisano, da bi mu jo bil dal. Napravim ž njo, kar bom hotel. Prodam jo ali jo obdržim do smrti.«

Šel je dalje in je pripovedoval ljudem, ki so ga poslušali in mu kimali.

II.

Mladi Kovačin je bil prinesel koš drv iz gozda in jih je usul pred hišo na tnalno, da je vse zapokalo.

To je slišal stari v svojem kotu in v hipu se je prikazal na vratih.

»Kje si dobil drva?«

»Kje? V gozdu!«

»Ali ti nisem povedal, čegav da je gozd?«

»Ne slišim tega; preneumno se mi zdi.«

dalmatinsko-albanske brzolinije umrl pri Draču neki potnik ob sumljivih simptomih. Njegovo truplo so pogreznili v morje. Bil je isti 35letni turški trgovec Mehmed Beg Tarkin, ki je bil namenjen v Sv. Ivan v Medui. Parnik je včeraj zjutraj priplul v Trst in se je takoj podal pred lazaret. Pasažirji III. razreda in del moštva so bili internirani v lazaretu, pasažirji I. in II. razreda in del moštva so ostali na ladji. Vsi so dosedaj zdravi. — Magistrat naznanja, da z ozirom na prenapolnjenost Magdalenske bolnišnice se začasno ne bo sprejemalo v isto ljudi, bolne na tifusu in osepnicah. Nadalje javlja magistrat, da mora biti kruh, ki se ga prodaja na trgih in cestah, oziroma leži na mizah v javnih lokalih, pokrit s tulom. Prestopki se bodo kaznovali z globami do 100 kron. — Slučaj kolere v Sežani? Iz Sežane: V nedeljo popoldne je tu obolel neki vojak za sumljivimi znaki kolere. Prišel je sem iz Trsta že 3. t. m. in je zdravniku tožil, da ima drisko. Govori se pa, da ga zdravnik ni hotel natančno preiskati in mu je samo odredil, da naj ostane doma. V nedeljo popoldne je začel na skednju Polley-jeve hiše, kjer je opravljal neko delo, hudo bruhati iz sebe. Došli vojaški zdravnik je konstatiral znake kolere in je dal brzojavno poklicati iz Trsta sanitetni voz, ki je bolnika ob 9. uri zvečer prepeljal v Trst v Magdalensko bolnišnico. Hlev, kjer je bolnik ležal, je bil takoj razkužen. Vojakom, ki so se tačas nahajali v vojašnici, je bilo strogo prepovedano vojašnico zapustiti. Upati je sicer, da se tu ne gre za azijsko kolero, vendar naj nam bo dovoljeno izpregovoriti par besedi. Nerazumljivo se nam zdi, da ni vojaški zdravnik dal bolnika takoj izolirati, temveč je na to čakal cele tri dni. Zato ni izključeno, da ni bil kdo drugi okužen od obolelega vojaka. Ne vemo tudi, da li so bile stavljene pod nadzorstvo vse one osebe, s katerimi je prišel bolnik v dotiko. Vsekakor pa ni čuda, ako bi se med vojaštvom bolezen raznesla, ker se nahaja po naših informacijah vojašnica v stanju, ki nikakor ne odgovarja higijsnim zahtevam. Nesnage je tu kar cele kupe. Proti kolero pa je edino uspešno zdravilo snaga. Tukaj je treba energičnih odredb za vso Sežano. Zlasti bi morala oblast preiskati nekoliko kmečka dvorišča in stranišča, ki so prava ognjišča nesnage. Le na ta način bo mogoče zabraniti, da se tudi pri nas ne ugnezdi ta azijska morilka. — Kolera v Italiji. Kakor se dozna je od avtoritativne strani, je vsa južna Italija okužena. V Neapolju je vsak dan 50—60, v Salermu, Palermu in Brindisu 30—40 slučajev. Umrljivost je precej velika, na sto oseb jih umre 30—40. Tudi v Rimu sta bila dva slučaja, v Genovi celo več. V južnih pokrajinah se kolera od obale razširja v notranje kraje. Italijanski časopisi dosledno

molče o kolero in da se ista razširja. Tudi o posamičnih slučajih v Trstu italijanski listi ne poročajo. — Dunaj, 7. avgusta. Ministrstvo za notranje stvari je izdalo naredbo, s katero prepoveduje, oziroma omejuje uvoz in prevoz določenega blaga iz okrajev Caserta, Neapolj, Salermo in Palermo ter iz pristanišč teh okrajev. — Kolera v Turčiji. Solun, 7. avgusta. V Monastiru ste oboleli za kolero 2, v Peču 47 oseb, od teh poslednjih jih je umrlo 30. V Djakovaru je obolelo 8 oseb, od teh so umrle štiri.

Uradnik c. kr. okrajnega sodišča Pliberk je imel to neverjetno predrznost, da je kmetu, ki je zahteval slovenski društveni dekret, rekel: »**Ako hočete imeti vse slovensko, pojdite na Kranjsko!**« Tako torej, slovenski kmet, ki si naslednik svojih prednikov, kateri so s krvavimi žulji obdelovali svojo domačo grudo, iz puščav napravili cvetoča polja, da dobi država od njih lepe kronce davka, ti torej, slovenski kmet, ki nosiš težko zaslužene kronce v davkarijo, idi na Kranjsko, ako hočeš imeti od »c. kr.« oblasti v slovenskem jeziku pisano vabilo itd., kajti pri koroških »c. kr.« oblastih ni prostora za tvoj jezik. Ali se ne bližajo zopet časi strahovlade nemških grofov in grofovskih valpetov? Toda »c. kr.« postavolomilci, zapomnite si, da so ti časi imeli tudi strahovit odpor od strani kmetov. Tudi Vam še zna enkrat prav neprijetno zadoneti na uho naša stara kmečka bojna pesem: »Le vkup, le vkup uboga gmajna, v boj za staro pravdo!« — Slovenski kmet.

Grozen samomor mlade žene. Pri Otočah pri Celovcu se je dne 5. t. m. ob treh popoldne vrgla na železnični tir pred brzovlak štev. 411, ki vozi iz Celovca, 23letna Leopoldina Urbanec, roj. Korat, kondukterjeva žena. Nesrečna žena je bila omožena šele od oktobra 1909. Pred samomorom se je baje doma prepirala. Sicer je bila baje bolna na živcih.

Marija na Zili. (Ogenj.) V noči od sobote do nedelje (5. do 6. avgusta) ob pol ene je začelo goreti tukaj v vasi v drvarnici vile finančnega nadpaznika Budja. Ogenj se je naglo širil in je zgorela tudi streha vile. Sreča je bila, da ni pihal veter, ker so skednji sosednih hiš le nekaj korakov stran. Tako se je posrečilo domači požarni brambi in onim iz Beljaka in Perave, da so te obranili. V hiši so stanovali večinoma delavci, ki imajo občutno škodo na pohištvu. Ker je to tekom dveh let peti ogenj v fari, vmes je gorelo še dvakrat v bližnjih vaseh sosednje pečniške fare, gotovo zlobna roka zažiga. A vsak vrč hodi tako dolgo k studencu, da se ubije.

Žitaravas. (Ogenj. Suša.) V soboto, dne 29. m. m., opoldne, pogorelo je pri Senč-

niku na Selih pri Žitarivasi. Kako je ogenj nastal, se ne ve, in ker ni bilo hitre pomoči zgorelo je vse, hiša in gospodarsko poslopje, kakor tudi vse premičnine, par svinj in menda nekaj denarja. Škoda znaša krog 4000 kron. — Kakor drugod tako je tudi nas obiskala nadloga suša, ali zadela je našo okolico občutneje, kakor druge kraje ob levem bregu Drave, ker pri nas že cel mesec julij nismo imeli dežja. Kakor je kazalo vi-gred dobro letino, toliko slabši bodo jesenski pridelki, kakor otava, ajda in deloma tudi krompir, sadje je uničeno. Dobro kaže le vinska trta, ali kaj, ko je imamo le še toliko, da vemo, kdaj da bo grozdje zrelo. Naši vernejši ljudje zmajujejo z glavami, ker nekateri gostilničarji kljub tej šibi božji prirejajo še plesse.

Brnca. Naš slavni učitelj Franc Klinger, kateri je ob novem letu iz Brda pri Šmohoru sem prišel, kaže čudno omiko. Brez vsega povoda psuje in zmirlja v gostilnah naše vrle može in mladeniče in daje ljudstvu zato slab vzgled. O klofutah, katere je dobil, molči, ker ve, da jih je zaslužil. Od nas je plačan; a mi tirjamo, da se med nami dostojno obnaša. Slavni c. kr. okrajni šolski svet v Beljaku pa prosimo, naj tega petelinčka občutno poduči, kako da naj se med nami obnaša, drugače smo primorani, drugod pomoči iskati.

Na sestanku absolventov grmske šole, ki se je vršil 30. julija t. l. v Kamniku, sklenilo se je o priliki proslave 25letnice ustanovitve kmetijske šole na Grmu poklicati v življenje stanovsko organizacijo, ki naj bi obsegala vse slovenske absolvente kmetijskih in gozdarskih šol. Da bi naše zborovanje imelo zaželjeni uspeh vkljub temu, da mu je odmerjen kratek čas, se je na imenovanem sestanku sklenilo, razdeliti vse delo v sledeče referate: 1. Pomen in obseg organizacije v splošnem. 2. Organizacija z ozirom na kmetski stan. 3. Organizacija in uslužbeni stan. 4. Organizacija in izobrazba kmeta. 5. Organizacija in strokovno glasilo. 6. Organizacija in zadruga. 7. Razni predlogi in nasveti. — Gg. tovariši, kateri se zanimajo za stvar ter bi hoteli prevzeti katerega teh referatov oziroma staviti predloge tikajoče se društvenih zadev so naprošeni da prepis istih gotovo najpozneje do 14. avgusta t. l. na naslov: Rado Medič, Ljubljana, Rimska cesta 2, pošljejo. — Sestanek zaupnikov in referentov je v Ljubljani 15. avgusta ob 3. uri popoldne v hotelu Štrukelj. Na tem sestanku se končno priredi snov za glavno zborovanje na Grmu. Eventuelne želje, nasveti itd. naj se sporočijo na gornji naslov. Natančni spored zborovanja se bo udeležencem pravočasno naznanil.

Podkraj nad Pliberkom. (Požar.) Dne 2. avgusta t. l., ob pol 10. uri zvečer, je na-

»Preneumno? Zate, zame ne. Gozd je moj in ne hodi mi po drva vanj. Izročim te sodniji.«

»Izročite!«

Oprtal je zopet koš in šel.

Cel dan je nosil mladi drva in stari mu je vsakikrat med zdihovanjem in žvižganjem sape pripovedoval, čigav da je gozd, toda mladi ga ni poslušal.

Ko je mladi zadnjikrat vsul iz polnega koša, ga je stari vprašal: »Ali boš jutri še nosil?«

»Še bom nosil. Zima bo kmalu.«

»Ne boš nosil!«

Tisti večer nista več izpregovorila.

* * *

Drugo jutro je vstal stari na vse zgo-daj.

Napravil se je, vzel palico in postal pred hišo. Ni vedel, kaj bi storil. Bil je že pri sodniji, tam so ga zapodili, četudi ima on prav: saj vsi tako pravijo. In tudi mladi ni opravil nič.

Premišljeval je in se slednjič izmislil: »V gozd grem in tam ga počakam. Ne bo se upal krasti drva, če bo mene videl.«

Napotil se je v gozd in sedel na kamen. Ni čakal dolgo, da je prišel mladi s košem in začel nabirati drva.

»Hej! Andrej!«

»Kaj hočete?«

Čudno se je zdelo mlademu, da dobi starega že v gozdu. In skoraj ustrašil se ga je.

»Gozd je moj in drva so moja? Po-beri se!«

»Vaš? Kaj boste vi z njim? In kdo je rekel to?«

»Stokrat sem ti že povedal in ne bom ti pravil več in ponavljal. Samo poberi se! Ne pustim, da bi mi ti kradel drva!«

Kričal je stari in težko sopel. Mladi je stal na mestu in gledal.

»Kaj me gledaš. Ali še ne greš! Pojdi!«

Stopal je proti njemu z dvignjeno pa-lico.

»Vse drugo, topli me pa ne boste!«

Prijel je mladi za palico, ki je padala nanj, iztrgal jo iz košenih rok starca in jo prelomil ter zagnal oba konca daleč od sebe.

Starec se je vsedel na tla in besne one-moglosti bil krog sebe.

Mladi ni mogel gledati tega, vzel je koš ter šel prazen domov.

Stari pa je stražil drva in se tresel mra-za. Šele zvečer je šel domov.

III.

Tudi drugi dan in naslednje dneve je stražil drva stari in se ni zganil po cel dan iz gozda.

Toda opešal je. Star je bil in mraz ga je tresel, kosti so ga bolele in dež je začel pršiti iz goste megle.

»Neumen sem, ker stražim«, je rekel sam pri sebi. »Stražim po dnevi, a po noči, kdo ve, če morda po noči ne nosi drv do-mov.«

Napotil se je domov in kup drv pred pragom se mu je zdel neznansko velik.

»Res je, nosi jih.« Tako je rekel in zle-zel po lestvi pod streho.

V kotu je ležal med staro šaro velik, zarjavel skobec. Stari Kovačin ga je izvle-kel iz navlake in ga ogledoval. Bil je še na-stavljen in kazal je močne, ostre zobe, ne-kdaj je služil gotovo kakemu lovcu za na-stavljanje lisicam.

»Prav si mi prišel,« je zamrmral. Prijel ga je previdno in nesel v vežo. Pogledal je, če ga kdo ne vidi. Nihče. Nato se je podal z njim po bližnjici čez vrt proti gozdu.

Na stezi med dvema skalama je postal. »Tod mora iti, drugje ne more.« Položil je skobec na stezo, zasul ga narahlo z listjem in odšel.

Ko je prišel domov, se je zaprl v čum-nato in se ni par dni pokazal.

* * *

Ko je mladi videl, da stari ne reče ni-česar in ne straži v gozdu, je vzel koš in šel po drva.

Ni imel navade, da bi hodil vedno po enem potu, zato je tudi dosegel srečno drva in jih naložil čez mero.

Zdaj je bil navezan na stezo, ker se je kar krivil pod košem. Poiskal jo je in se je držal: noga je imela bolj gotovo stopinjo.

Prišel je v ozko zaseko dveh skal, po kateri je trdo stopal. Tam niso bila gladka tla, nekaki pragovi so bili, in tam, kjer je bilo najozkeje, je bil največji, stopiti je bilo

stal p. d. pri Neuberžu v Podkrajju ogenj ter je hitro uničil vsa poslopja, kakor vso krmo, žito in vse drugo orodje. Zgorelo je tudi 57 ovac, 1 koza, 1 junec in 8 prašičev. Škoda se ceni na 40.000 K. Zavarovana vsota znaša pa 22.000 kron. Kako je nastal ogenj, je neznano.

Šmihel nad Pliberkom. (Nova sveta maša.) Zopet je poslala starodavna trdnjava šmihelska v nedeljo, dne 23. malega srpana t. l., enega svojih najvrednejših sinov k žrtveniku Gospodovemu. Č. g. Vekoslav v Vavti je bil, ki je ta dan, obdan od nepregledne se ž njim radujoče množice sorodnikov, tovarišev, sosedov in znancev daroval Stvarniku veseljstva svojo prvo nekrvavo daritev. Globoko zamišljeno, a zelo poljudno je tem povodom pridigal v lepo okrašeni župni cerkvi slavljenčev ožji rojak g. doktorand Gregor Rožman, ki je pred štirimi leti sam stopal baš isto pot. Po opravljeni slovesni božji službi, pri kateri so se posebno odlikovali cerkveni pevci, se je sešla vsa družba v gostoljubni gostilni »pri Šercarju«, da se še v družbi priljubljenega gospoda novomašnika povesele v dostojnem praznovanju njegovega najlepšega dneva. Vrsto prisrčnih napitnic je pričel preč. g. dekan Marinič. Sledilo je več navorov in deklamacij; najlepša je bila »Samostanska liga«, dvogovor dveh družic v vezani besedi pred Marijinim kipom. Vsa čast gospodom pevcem in tamburašem, pa tudi kuharici in kletarju, ki so nas po skupnem prizadevanju dvignili na višek življenjskega veselja; ob tem smo le pomilovali neutrudljivega in s skrbmi preobloženega »camarja«, ki ga je vrlo zastopal gosp. Lovro Božič. Tebi pa, č. g. novomašnik, želimo, da Te Bog ohrani mnogo, mnogo let v čast božjo in — v korist koroških Slovencev. To Ti želi Tvoj — celovski gost.

Borovlje. Dne 16. julija se je od nas poslovil naš vseskozi spoštovani in priljubljeni č. g. kaplan Katnik. Ne bomo ga hvalili, saj ga je njegovo delo samo hvalilo. Da je bil vseskozi priljubljen, je pričalo njegovo slovo. Dne 16. julija je bila natlačeno polna cerkev ob njegovi slovesni pridigi, in sleherno oko se je solzilo, ko se je poslavljaj tako dobri vzorni dušni pastir od svojih ovčic. Bog daj dragemu govorniku v njegovem novem kraju obilo sreče in božjega blagoslova.

Iz Roža. V števil. 212. od 2. avgusta »Grazer Tagblatt« vzdihuje znani pangerman iz Svetne vasi, češ, ves Rož se bo v slovenstvu potopil, in kliče na pomoč vsa nemška obrambna društva, oblasti, učitelje in vse h... Kaj pa misli ta izdajalska duša? Kdaj pa je bil neki Rož nemški? Vidiš, dopisun, tukaj si se kar v prvi vrstici žlepnil

za dober čevljev nižje. Kovačin je stopil, obložen z bremenom, trdo in — joj! — nekaj se je zganilo pod nogo, zaškripalo, udarilo ga nad gležnjem, na obeh straneh in se započilo v meso.

Kovačin se je prevrnil in breme na njegovo, takrat je začutil drugo bolečino v nogi, hujšo od prejšnje — zlomil si je bil nogo.

Komaj in z največjim naporom se je osvobodil bremena in v bolečinah se je rešil skopca, ki ga je tiščal kot v kleščah.

Nato se je vlekel domov, počasi in previdno. Rabil je dolgo časa, predno je dosegel hišo in stalo ga je veliko bolečin.

Vlegel se je v posteljo in poklicali so padarja. Zravnal mu je nogo, obvezal rano, a bil je prehlajen in zelo slab: nihče mu ni znal pomagati.

Stari pa je molčal v svoji čumnati in se ni ganil iz nje. * * *

Ni bilo dolgo časa potem, ko je zazvonilo pri fari in pokopali so očeta peterim otrokom in moža mladi ženi, mladega Kovačina. Vaški padar mu ni pomagal, z vsemi svojimi mazili ne.

Tedaj so obsodili tudi lovca Jerana, zakaj njegov skobec je bil, in trdil je zaman, da mu je bil že pred leti ukraden. Plačati je moral občutno kazen.

In stari Kovačin se je prikazal zopet s palico v roki na dan: »Saj sem vedel: kradel je in Bog ga bo kaznoval! Tudi lovca je zadela: nima pravice na mojem lovi!« Ljudje so mu kimali in strah jih je bilo.

po lažnjih zobeh. Kako more Rož nemški biti, ko n. pr. niti mati znanega nemškutarskega kolovodje, Košičevega Pepčka, ni znala nemško, koliko manj šele druge Rožanke? Ti govoriš »gewaltsame Verslavung«. Vidiš, prijatelj, tukaj medeje tvoje vodene možgane besede in prave zapopadke, ker bi imel, ako hočeš resnico govoriti, le reči: V Rožu je nevarnost »der gewaltsamen Germanisierung«. Seveda ljudje tvoje kalibra so pač izgubili vsak pravi čut do resnice in ne vedo, kaj je leva, kaj desna, ne kaj je prav in kar ni prav. Ali še razločiš seno in slamo? Poznamo dobro želje Nemcev in njih pomilovanja vrednih sodelavcev, naših slaboznanih nemčurjev, kateri prodaja za 25 knofov svoje moštvo svoje prepričanje, svoj značaj, svoj narod in krasno našo slovensko domovino. Ali čakajte neznajneži, plačilo za vas ne bo izostalo, ko bode enkrat nemška želja dopolnjena, da sliši Koroška do vrhu Karavank Nemcu; tedaj vam bo Nemec pljunil v obraz in begati boste morali kakor Kajni! Jože, človek slovenske krvi in nemškutarske neznačajnosti, zavida domačinom Slovincem, da se učijo peti, tamburati in da napravljajo igre, po katerih se izobrazujejo, da snujejo Orla itd. Jože, ali veš, kaj je napredek? Vidiš, Slovenci korakajo krepko naprej, ti pa zastajaš! Ubogi Nemci, kako trpijo v slovenskem Rožu! Kako javkajo in prosijo podpore, sami si pa ne znajo pomagati. Jože, tukaj igraš lahko častno vlogo! Daj jim ta-le lepi in pametni nasvet: naj poberejo šila in kopita in se poberejo iz doline, ti pa smeš vzeti kadilnico, dohtar iz Bistrice, tvoj prijatelj, pa škropilnico in hajdi čez meje na Prusovsko. Za teboj kakor za dohtarjem nobena mačka ne bo solze potočila. Ubogi bolniki zdihujejo, zdravnik se pa goni po veselica, po lovih in se vozi okoli. Slovenci, tukaj vsaj jasno vidite, za kaj se gre. Mi imamo najlepše doline Koroške, prebivamo v najlepših pokrajinah, Nemci pa imajo gorati del dežele. Po naših krasnih dolinah se jim sline cede. In še nekaj značilnega! Slovenske posojilnice, slovenska izobrazba, slovenska društva so jim trn v peti; to seveda ni »fortšritli«! Posebno jih tišči slovenska izobrazba, ker dobro vedo, da je Slovenec silno inteligenten, bistroumen in brihten ter nadkriljuje Nemca. S kakšnim strupenim srdom, kakršnega more razviti le slovenski renegat, je dotični članek v »Grazer Tagblattu« pisan, se razvidi iz psolvk, katerih kar mrgoli, n. pr.: Rohheit, Brutalität, Raufbolde, Frechlinge itd. Slovincem pa podaja ta članek dosti naukov ter nam kliče: Slovenci, vzbudite se, vstanite, združite se, ne cepite s strankarstvom sil, bodite edini in složni bratje in sledite mož za možem zlati zvezdi voditeljici:

»Za naš narod se združimo

in podajmo si roke,

srca, glavo vkup držimo,

vlijmo si pogum v srce.

Bratje, glave le dvignimo,

iskre naj v očeh goré,

složno vsikdar nastopimo,

složno udarci naj zvone!

Domovina bo ostala,

naša bo na vekomaj!

Brate, stoj kot trdna skala —

skalnat bodi tvoj značaj!

Iz Koprivne. (Požar in drugo.) Tudi pri nas smo imeli zadnje dni eno nevihto za drugo. Posebno hudo pa je bilo na dan sv. Ane. Bliskalo in treskalo je neprenehoma. Med drugim je strela udarila tudi v hlev Jakoba Kumra, pd. Novaka, ki je bil takoj ves v plamenu. Težko je bilo gledati, ko so se velikanski plameni vzpenjali proti nebu, a ni bilo mogoče pomagati, ker leži kmetija visoko v hribih sama zase, tako da ljudje niso mogli priti takoj na pomoč. Bilo bi pa ravnotako vse zaman, če bi prišli vsi, ker se na noben način ne bi dalo rešiti, tudi če bi imeli dovolj vode na razpolago, kakor je nimajo. Istočasno, ko je strela zažgala, se je vlila tudi velika ploha, ki pa tudi ni mogla ustaviti ognja. Zgorelo je vse seno ki je že bilo spravljeno in ena krava ter eno tele. Drugo živino so še spustili iz hleva. Sreča v nesreči je bila, da ni vlekel ogenj proti oni strani, kjer stojita hiša in svinjak, tako da je to ostalo nepoškodovano. Škoda je vseeno velika, ker pogorelec ni bil nič zavarovan. — Poprav-

ljanje podružnice sv. Ane še ni toliko napredovalo, da bi mogla biti cerkva že letos nanovo blagoslovljena. Največ je temu krivo, ker še ne moremo letos dobiti novega gotskega oltarja. To pa že lahko rečemo, da bo daleč naokoli težko dobiti tako lepo podružnico kot bo pri sv. Ani v Koprivni. Tudi marsikatera farna cerkev bo zaostajala za našo podružnico.

Na stotine cvetočih otrok umrje

vsako poletje na driski. Proti temu nudi racionalna prehrana dojenčkov z mlekom in »Kufek« najboljšo varstvo. »Kufek« dela mleko laže prebavno in zabranjuje vnetje v črevesu. Sploh dela »Kufek« in njegov bogati obseg živil ves organizem in s tem tudi želodec in črevo odpornejša proti bolezenskim kalem.

Društveno gibanje.

Slov. kršč.-soc. delavskega društva podružnica v Možici priredi svoj shod dne 13. avgusta o treh popoldan na župniškem skednju s sporedom: 1. Pozdrav predsedniku. 2. Igra: »Prepirljiva sosed« in h koncu šaljav prizor. Vstopnina: sedeži 30 vin, stojišča 20 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Medgorje. Marijina družba ponovi dne 20. t. m. popoldne še enkrat lepo žaloigro v petih dejanjih »Vestalka«. Zraven boste še dve deklamaciji, ena od teh »Kameniti ribič«. Vstopnina kakor navadno, za cerkvene namene. — K obilni udeležbi vabi vodstvo.

Dobrlavas. Tukajšnje Kat. slov. izobraževalno društvo priredi na Veliko Gospojnico dne 15. avgusta t. l. popoldne po blagoslovu v »Narodnem Domu« shod z govorom in igro »Večna mladost in večna lepota«. Vstopnina bo 20 vin. za osebo, otroci plačajo polovico. K obilni udeležbi vabi odbor.

Cerkvene vesti.

Sodaliteta Ss. Cordis vabi svoje ude na mesečni sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 17. t. m., ob pol 2. uri popoldne v »Delavskem domu« v Celovcu.

Gospodarske stvari.

Sijajni uspeh subskripcije Ljubljanske kreditne banke. Vkljub nenavadni letni dobi in precej neugodnim razmeram na denarnem trgu je imela subskripcija na nove delnice Ljubljanske kreditne banke zares nepričakovan uspeh. Namesto določenih 7500 komadov je bilo podpisanih do 31. m. mes. čez 11.000 komadov, torej za 50 odstotkov več. Omeniti je tudi dejstvo, da je bilo podpisanih skoraj 2 milijona kron delnic od novih delničarjev, in to zlasti iz Češke, Kranjske, Bosne-Hercegovine ter celo tudi od nemških delničarjev. Vse to je najboljši dokaz zaupanja, katerega uživa banka na denarnem trgu, in bi bilo le želeči, da se vsaj prihodnjih subskripcij udeležijo naši domači krogi v večji meri, kot so to storili to pot.

Gnojite ajdi!

Pri nas zavzema strniščna ajda važno mesto. Pridelek ajde se je pa začel krčiti, da so kmetovalci že začeli dvomiti, če se jo izplačuje pridelovati. Vzrok pičlemu pridelku ajde tiči edino v izsesani zemlji, oziroma, ker se ajdi ne gnoji.

Med našimi gospodarji je razširjeno domnevanje, da je ajda nekaj postranskega, ki se seje na strnišče, zato da njiva ni prazna, in ker tako ne potrebuje drugega kakor plitvega oranja in zavlečenja. Da bi ajda tudi gnoja potrebovala, na to nihče ne misli.

Vsa ta domnevanja pa niso prava, kajti ajda vzame zemlji in torej potrebuje najmanj toliko ali še več redilnih snovi, kakor kako drugo žito. Če mora torej njiva isto leto zapored dati dvakraten pridelek, potem pač ni čuda, če je utrujena, in ker ajda pride druga na vrsto, zato dobi le ostankne gnojilne sile, ki jih je prej požeto žito še na njivi pustilo. Ti ostanki gnojilne sile so majhni, in ker se je pri nas od pamtiveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive izsesane, in zato je bil pridelek ajde od leta do leta pičlejši.

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda.

Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev:

	dušika	kalija	fosforove kisline
pšenice	52 kg	26 3/4 kg	30 3/4 kg
ajde	51 „	53 „	21 3/4 kg

Iz tega je razvidno, da ajda potrebuje toliko redilnih snovi kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato pa ima gnojenje s kalijevimi gnojili pri ajdi zelo velik učinek in istotako s fosforovimi gnojili, ker je fosforove kisline v naših zemljah že od narave malo.

Kdor torej hoče pridelati zadosti ajde, jo mora sejati na dobro gnojno zemljo, ki ima v sebi toliko redilnih snovi na razpolago, kolikor jih ajda potrebuje, in ker pri setvi na strnišče zemlja ni v takem stanju, zato se mora ajdi pred setvijo gnojiti.

S hlevskim gnojem gnojiti nima pravega uspeha, ker se ta gnoj prepočasi razkaja za hitro in kratko dobo rastočo ajdo, in vrhutega ima naš hlevski gnoj premalo omenjenih rudninskih snovi v sebi. Iz tega vzroka so za gnojenje ajdi najprimernejša umetna gnojila.

Na dušik se nam pri ajdi ni toliko ozirati, ker ga ajda za silo že še dobi na strnišču in ker prebohotne rasti z ozirom na potrebno hitro dozorenje ni niti želeli.

Najvažnejša redilna snov, ki jo moramo ajdi dati, če naj bogato obrodi, je fosforova kislina, a ta mora priti na njivo v taki obliki, da jo ajda more použiti v kratki dobi svoje rasti, t. j. v osmih tednih. Ajdi je torej gnojiti s superfosfatom, ki ima v sebi v vodi raztopno fosforovo kislino.

Kdor bo ajdi gnojil s samim superfosfatom, bo, seveda ob ugodnem vremenu in če ne bo slane, imel gotovo izboren pridelek, ki bo pa še boljši, če bo rabil poleg superfosfata še kako kalijevo gnojilo, n. pr. kalijevo sol, pepel itd. — Kajnit kot kalijevo gnojilo pri ajdi ne gre rabiati vsled klorovih spojin, ki so za ajdo strup; zato se mora reči, da je kajnit ajdi škodljiv.

Svetujemo našim gospodarjem, da ajdi na popisani način gnojijo, ker jim bo bogata žetev obilo povrnila stroške. Na Kranjskem imamo že krasne uspehe s tem gnojenjem, dokaz, da naši gospodarji porabijo na leto blizu 100 vagonov superfosfata za gnojenje ajdi, dasi je kmetijska družba šele pred malo leti pričela gospodarje vzbujati k temu delu.

Omenjeni gnojili naj se tik pred setvijo (ne poprej) pomešata ter posejeta po spraseni njivi; potem se vseje ajda in podvleče. Za vsak mernik semena naj se vzame 25 kg superfosfata, in če se gnoji tudi s kalijevo soljo, tedaj tudi te 10 kg.

Rudninski superfosfat se dobiva pri družbi po 7 K in kalijevo sol po 12 K 100 kg. Obe gnojili se oddajata le v vrečah: superfosfat po 100 kg, kalijevo sol pa po 50 in 100 kg. Kdor ne potrebuje cele vreče, naj naroči gnojila skupno s kom drugim. Skupna naročila sploh priporočamo, ker se s tem železniški stroški izdatno znižajo.

Nujno pozivamo vsetiste, ki mislijo ajdi gnojiti z umetnimi gnojili, da jih pravočasno naroče, kajti tik pred setvijo je z naročili tak naval, da tvornica ne more nam in tudi mine naročnikom ustrezati.

»Kmetovalec.«

Štetje sadnega drevja. Po naročilu vlade in deželnega odbora se bode na Štajerskem vršilo letos štetje sadnega drevja. Štele se bodo tudi vrste sadja. Izvršili bodo to štetje deželni vinorejski funkcionarji.

Sladkor se je na praškem trgu zopet podražil za 90 v. V Hamburgu in Magdeburgu so cene poskočile za 40 fenigov.

Srbija proti živinski kugi. Največja nesreča za srbsko živinorejo je živinska kuga, ki se zanaša v Srbijo iz Turške. Zato ima Srbija take težave pri sklepanju trgovinskih

pogodb za izvažanje svoje živine. Doslej se je ta država sama le malo ganila, da bi rešila kmetsko ljudstvo te strašne škodljivke njegovega blagostanja, a sedaj obeča biti boljše. Izšla je naredba, da se v območju 37 kilometrov od turške meje vodijo natančni katastri živine, ki jih bo nadziral živinski revizor. Za vsako glavo, ki bi se našla nevpisana, bo posestnik strogo kaznovan.

Raznoterosti.

Goreči gozdovi na Tirolskem. Dan na dan se sliši o novih požarih. Strašna suša, ki so jo občutili zlasti v Ameriki in na Angleskem, je izsušila zemljo in vzela razstlinam življenjske moči. Zato tudi ni čuda, da od vseh strani prihajajo vesti o velikih požarih. Največji požar pa je zaznamovali te dni na Tirolskem, kjer gorijo gozdovi od Franzensfeste do Brennerja. 400 hektarov smrekovih gozdov je že več dni v plamenih. Noč in dan delajo ljudje, da bi ogenj pogasili, toda zaman; le hudi nalivi bi mogli požar ustaviti, človeške sile so za to prešlebe. Ognjegasci so obrnili vso skrb sedaj le na to, da omejijo požar, zlasti da se ne razširi v Pustriško dolino. Že sedaj cenijo škodo na zgorelem lesu na 1 milijon kron, ne glede na to, koliko truda in denarja bi stalo za novo pogozdovanje. Minolo nedeljo se je gozdni požar razširil tik do Franzensfeste. Ob gozdu ležeče hiše so morali takoj izprazniti. V Franzensfeste in v Bolcanu so odredili, da morajo strehe neprenehoma polivati z vodo. Posebno marljivo je vojaštvo, ki se vsled utrujenosti menjuje. Vedno nove čete iz bližnjih mest dohajajo, da nadomestijo utrujene. Sodi se, da so požar že omejili. Velika nevarnost za ognjegasce so žareči kameniti plazovi, ki nastajajo vsled požara na strmihah. Ponoči je pogled na gozdni požar nekaj strašnega. Kakor daleč nese oko, je videti ognjeno morje.

Vojska muham v Ameriki. Amerikanci so napovedali muham vojsko. Znano je, da muhe prenašajo bolezni, zato so v Ameriki sklenili, vso mušad pokončati. Povsod ob cestah je videti celo imenitne gospode s tablicami z napisom: »Pobijte muhe!« Veliki časniki prinašajo povečane podobe muh z raznimi bacili na nogah. Za ubijalce muh so razpisana darila. V nekem poročilu zdravstvenega oddelka naznanja dr. Murray, da je pri tekmi za pobijanje muh 25 najboljših uničilo 641.150 muh, in ti junaki so bili 13 dečkov in 12 deklic v starosti od 10 do 15 let. Junakinja v tem boju zoper muhe je 13letna Layton Burdette, ki je ostala zmagovalka pri tej tekmi; ubila je namreč 82.600 muh. Prejela je zato darilo 1000 kron. Gostilne in trgovine, v katerih se nahajajo muhe, ti bojoviti vojaki bojkotirajo.

50 otrok pri kopanju utonilo. Iz Rima poročajo, da je v Areni pri Stradelli zgodila se grozna nesreča. Velik vrtnec je pograbil ob morju 50 otrok, ki so se kopali in jih odnesel s seboj. Vsa pomoč je bila brez uspeha. Vsi otroci so potonili.

Velik požar. — 10 milijonov škode. V Toplicah na Češkem je pogorela tovarna za steklo tvrdke Inwald in tovarna za železnino. Požar je izbruhnil ponoči. Ostale so samo razvaline. Škodo se ceni na 10 milijonov kron. V obeh tovarnah je bilo uslužbenih 1300 delavcev, od katerih bo sedaj velik del brez dela.

Umor pri svatovščini vsled političnega prepira. Pri nekem ženitovanju v Czyzynyju poleg Krakova je nastal vsled političnih vzrokov prepir, v katerem je bil ubit kmet Zybura, ki je bil pristaš poljske ljudske stranke. Orožniki so aretovali več oseb.

Ruski roparji. V bližini kolodvora v Lodzu so napadli roparji trgovca Boguslawskega ter ga pobili na tla, nakar so mu uropali 10.500 rubljev. Nekaj ljudi je prihitelo napadencu na pomoč, a roparji so nanje streljali ter ranili dve osebi. V splošni zmešnjavi so pobegnili nato brez sledu.

Posledica tatvine sadja. Iz Rima poročajo: V Auziju je streljal posestnik Luciani na četovodjo Macchi in tri vojake Foglio,

Castiglione in Luoni, ker so mu na vrtu ukradli nekaj fig. Pri tem je ranil vojaka Castiglione in Luoni. Luciani je bil aretovan. Vsled njegovega postopanja pa mu je razjarjeno prebivalstvo zažgalo v noči hišo, ki je pogorela do tal.

Družinska tragedija. Iz Weimara poročajo, da je v bližnji Zelli ustrelil nek čevljar svojo hčer, ker je imela proti njegovi volji neko ljubavno razmerje. Nato se je čevljar ustrelil tudi sam.

Samoumor protestantskega duhovnika. Gorica, 8. avgusta: Danes okrog 9. ure zjutraj, ko je vstopil cerkovnik protestantske cerkve v Gorici v stanovanje pastorjevo, ga je našel mrtvega. Samomorilec je okrog 40 let stari Herman Breitenau, ki je nadomeščal začasno pastorja Schmida, ki se nahaja v letovišču. Samomorilec je izpil strup ter tako končal. Pod njim pa so našli še daljšo vrv. Sodijo, da se je nameraval obesiti, če bi strup ne bil zadoščal. Po Gorici se je razneslo, da se je zastrupil pastor Schmid, kar je povzročilo senzacijo. Samomorilec so odnesli v mrtvašnico, kjer so ga obducirali. H. Breitenau je baje oženjen in ima družino.

Velik požar v Rusiji. V gouvernementu Kazan gore vladni gozdovi v obsegu petih kvadratnih kilometrov. Na tisoče ljudi sodeluje pri gasilni akciji. Škoda je ogromna.

Mesto žensk. Ne daleč od Pariza je malo provincialno gnezdo, v katerem ima ženski spol med prebivalstvom toliko pretežno večino, da moški skoro v pošteev ne pridejo. To je namreč mestece Froissy v departementu Oise, v katerem skoro vse uradniške posle od magistratnega tajnika do pismonoše upravljajo ženske. Poštarica v Froissyju je bila tudi edina pri predlanskem štrajku poštnih in telefonskih uradnikov, ki je kljub vsem dogodkom vztrajala v službi. Brzojavno službo opravljajo v tem okraju tri dekleta. Na kolodvoru upravlja neka ženska službo postajenačelnika ter posluje tudi kot železničarska blagajničarka in čuvajka. Tudi mesto občinskega sluga je zasedeno od ženske. Nadalje opravlja posle javnega klicarja, ki med ropotanjem bobna naznanja na uličnih vogalih imena novoporočencev, tudi ženska. Da vodijo razne obrti v mestu večinoma vdove, je popolnoma naravno. V tem mestu so volili tudi žensko občinsko upravo, a je prefekt volitve na podlagi obstoječih zakonov proglasil za neveljavne. Proti ženski vladeželjnosti se pojavlja med moško manjšino huda reakcija, ki se je pred kratkim pokazala celo v bojkotu brivnice z ženskim osebjem. Ko pa je umna lastnica brivnice naročila iz Pariza brivskega umetnika, v čegar rokah je britev postala krvavi operacijski inštrument, so se ubogi moški udali in sedaj jih zopet brijejo nežne ženske roke.

Zopet umor duhovnika na Francoskem. Séverinu so 27. m. m. začuli iz župnišča strel, kmalu nato pa je prišel na cesto ves krvav župnik, ki je klical na pomoč. Prihiteлим ljudem je odgovoril: »Odpuščam vam, naj bi vam tudi Bog odpustil!« Nato je izgubil zavest ter je čez nekaj ur umrl. Za morilci doslej ni nobenega sledu.

Velike povodnji v Ameriki. V New Orleansu je prestopila reka Exoviotu bregove. Število smrtnih žrtev vsled velikih poplav znaša na stotine ljudi. Številne plantaze so uničene. Neka ameriška bojna ladja je odplula ponesrečencem na pomoč. Neka topničarka je rešila 200 ljudi.

Drzni roparji. Iz New Yorka poročajo: Zlatar Stern je bil umorjen ob belem dnevu v enem najobljudnejšem okraju, ko je bil v svoji trgovini ter je branil pred štirimi vlomilci svoje dragocenosti. Roparji so se pripeljali v avtomobilu; eden izmed njih je zaglal kamen v izložbeno okno, drugi je pograbil bisere v vrednosti 40.000 mark, tretji je ustrelil zlatarja, četrti pa je vodil avtomobil, na katerem so roparji neovirano ušli.

105 hiš pogorelo. Iz Komaroma javljajo, da je vsled suše nastal velik požar. Zgorelo je 105 hiš. 176 rodbin je brez strehe.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda.
Zalogapri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so v prid družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske
Ciril in Metodove vžigalice
ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda.
Zalogapri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so v prid družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Spominjajte se obmejnih bratov!

Loterijske številke.

Praga, 2. avgusta:	62	18	63	78	64
Dunaj, 5. avgusta:	34	83	35	42	68
Gradec, 5. avgusta:	68	54	69	29	13

Kolar ali mizar

se išče za občino Bistrica pri Pliberku, kjer
je zadosti dela. Več pove županstvo Bistrica,
pošta Šmihel pri Pliberku.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta št. 14

trgovec z mešanim blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke,
kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

**patentirano olje za večno luč
in oglje za kadilnice**

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni steni, voščene in druge
cerkvene sveče itd.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike
K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti
franko K 1.— več.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnji železnici.

Toplice z indiferentnimi snovmi z 38° C, zdrav-
ljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri
protinu in skrnini, ischias, neuralgiji, kožnih in žens-
kih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli
in močvirne kopeli. Zložne urejene sobe za tuje,
igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro
pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. —
Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in
pojasnila brezplačno pri upravi kopališča.

Zaloga sukna,
platna,
modnega in
manufakturnega
blaga.

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja zaloga
preprog.
Popolne opreme
za neveste.

Lovske puške

vseh sestav, prizna-
no delo prve vrste, z
najboljšim strelnim
učinkom, priporoča

Prva borovska
orožnootvar-
niška družba
Peter Wernig, družba z omeji. zavezo
: v Borovljah
na Koroškem.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Lekar- narja A. Thierry-ja balzam.

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam
aus der Schotzen-Apothekend
A. Thierry in Pregrada
bei Rabitz-Sauerbrunn

zanesljivo in sigurno učinkujejo proti vsem
še tako starim ranam, tvorom, ranitvam,
vnetjem, uljesom, odstrani vse tuje reči iz
teles in prihrani marsikatero bolešno ope-
racijo. Zdravilno sredstvo proti še tako
starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3.—60.

Izdelovatelj: Adolf THIERRY,
lekarna PRI ANGELU VARIHU
v Pregradi pri Rogatcu.

Dobiva se skoro po vseh lekarnah. Na debelo v medicinaldrogerijah.

Postavno zavarovano.

Vsaka ponaredba, posnemanje in raz-
prodaja drugih balzamov z znamko,
ki lahko moti, se bo sodnijskim potom
zasledovalo in kaznovalo. — Nedoseg-
ljivo zdravilno sredstvo proti vsem
boleznim dihal, pri kašlju, zasliženju,
hrupavosti, olajša katár, prsne in
pljučne bolezni, posebno dobro sred-
stvo pri influenci, želodčnim boleznim,
vnetju jeter in slezene, netečnosti,
slabi prebavi, zapeki, proti zobobolu
in ustnim boleznim, trganju v udih,
opeklina, prischu itd. 12/2 ali 6/1 ali
1 velika specialna steklenica K 5.—60.

Lekarnarja A. Thierry-ja
edino pristno
centifolijsko mazilo

Zaradi bodočega novozidanja

hiše je krojno blago po
znižanih cenah
naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

1000
družin se oblači iz **SPY-ja!**
s tkalnimi izdelki

**Pošiljatev za poskušnjo po po-
uzetju:**

23 metrov zihenkanafasa »**Rekordia**«,
rdeče ali modro prižastega, K 10.—60.
23 metrov belega platna za srajce
»**Iris**« samo K 11.—.

Vzorci brokata, damasta, oksforda in
apartnega modnega blaga razpošilja
radevolje zastoj

Starek & Machaně

Spy št. 59, Češko.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

**Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.**

Za zabavo služi **kegljišče,** pozimi
Poleti sedi na **senčnatem vrtu.** zakurjeno.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači
omnibus.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge
obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge
do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček.
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za
komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji
na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.